

Ο ρόλος της Ψυχιατροδικαστικής στο σωφρονιστικό σύστημα

- Εμπειρικές Παρατηρήσεις από το
Κατάστημα Κράτησης Κορυδαλλού

*Δελγκωστοπούλου Βασιλική
Εγκληματολόγος - MSc Ψυχιατροδικαστικής
Πραγματογνώμονας Πρωτοδικείων Αθηνών - Πειραιώς
Υποψήφια Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Αθηνών*

■ Η Ψυχιατροδικαστική αποτελεί:

- μια υποειδικότητα της Ψυχιατρικής (Δουζένης, Λύκουρας, 2008)
- θεμελιώδη γέφυρα μεταξύ ψυχιατρικών και σωφρονιστικών υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο της φυλακής, ο ρόλος της Ψυχιατροδικαστικής επικεντρώνεται μεταξύ άλλων:

- στη διάγνωση ενεργής ψυχοπαθολογίας
- στην εκτίμηση επικινδυνότητας των κρατούμενων
- στη διαχείριση κρίσιμων περιστατικών

Βασικά χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος των ανδρικών φυλακών Κορυδαλλού:

- Υψηλά ποσοστά συννοσηρότητας
- Ιστορικό τραύματος
- Ψυχοπαθολογία συχνά «καλυμμένη» λόγω δευτερογενών οφελών, φόβου στιγματισμού ή χαμηλής εναισθησίας.
- Έντονη παρουσία ψυχοπαθητικών χαρακτηριστικών σε υποομάδα κρατουμένων (απουσία μεταμέλειας, ρηχό συναίσθημα, χειριστικότητα, παραβίαση κανόνων).
- Προβλήματα λειτουργικότητας από το περιοριστικό, στρεσογόνο περιβάλλον: αυξημένο άγχος, ευερεθιστότητα, παρορμητικότητα.
- Εξαρτήσεις & στερητικά συμπτώματα

- Η κλινική εικόνα είναι πολύπλοκη και δύσκολη στη διαχείριση.

Καθημερινά περιστατικά :

- βίαιης συμπεριφοράς
- επιθετικότητας
- αυτοτραυματισμών
- παραβίασης κανόνων
- χρήσης ουσιών

Ανάγκη για :

- Συνεργασία με σωφρονιστικό προσωπικό
- Εκπαίδευση φυλακτικού προσωπικού στη διαχείριση κρίσεων και επιθετικότητας.
- Παροχή κατευθύνσεων για τη διαχείριση βίαιων / επικίνδυνων κρατουμένων.

Οδηγεί → διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του Καταστήματος Κράτησης, μέσω της διατήρησης της τάξης, της ασφάλειας και της σταθερότητας στις καθημερινές διαδικασίες και στους μηχανισμούς εποπτείας

- Η Ψυχιατροδικαστική δεν έχει μόνο διαγνωστικό ρόλο
→ παρεμβαίνει θεραπευτικά και προστατευτικά, επηρεάζοντας θετικά τόσο τον κρατούμενο όσο και τη συνολική λειτουργία του καταστήματος κράτησης:

1. Έγκαιρη διάγνωση ψυχικών διαταραχών
2. Μείωση επιθετικότητας & αυτοτραυματισμών
3. Ενισχύει το αίσθημα εμπιστοσύνης, ασφάλειας & ανθρώπινης αντιμετώπισης

Οι ψυχιατροδικαστικές παρεμβάσεις:

- ενισχύουν την ψυχοκοινωνική λειτουργικότητα
- διευκολύνουν τη συμμετοχή σε προγράμματα (εκπαίδευση, εργασιακή απασχόληση)
- μειώνουν τον κίνδυνο υποτροπής.

→ Συμβάλλουν σε **ομαλή επανένταξη**

Ρόλος της Ψυχιατροδικαστικής και Κλινικές Παρεμβάσεις :

- ❑ Κλινική αξιολόγηση με χρήση ψυχομετρικών εργαλείων (π.χ. PCL-R) (Hare, 2003)
- ❑ Έγκαιρη φαρμακοθεραπευτική σταθεροποίηση σε ψυχωσικά και συναισθηματικά επεισόδια.
- ❑ Εκτίμηση επικινδυνότητας και ενημέρωση σωφρονιστικού προσωπικού για «κόκκινες σημαίες».
- ❑ Παρεμβάσεις αποκλιμάκωσης επιθετικότητας, προστασία ευάλωτων ομάδων, πρόληψη αυτοτραυματισμών.
- ❑ Συνεργασία με όλες τις υπηρεσίες του καταστήματος για διαχείριση κρίσεων και ομαλή λειτουργία πτερυγών.
- ❑ Ανάγκη ενίσχυσης υπηρεσιών ψυχικής υγείας και θεσμοθέτησης τακτικών επανεκτιμήσεων.

Συμπεράσματα

- ❑ Ο ρόλος της Ψυχιατροδικαστικής δεν περιορίζεται μόνο στη διάγνωση, αλλά στη συνολική διαχείριση κινδύνων, συμπεριφορών και ψυχικών διαταραχών εντός σωφρονιστικών καταστημάτων.
- ❑ Απαραίτητη η ενίσχυση ψυχιατροδικαστικών φορέων
- ❑ Επιβάλλεται συνεχής εκπαίδευση προσωπικού και διεπιστημονική συνεργασία.